

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 2. toukokuuta 2023
(OR. en)

8863/23

Toimielinten välinen asia:
2023/0079(COD)

COMPET 380
IND 202
MI 348
POLCOM 72
WTO 58
RELEX 519
RECH 154
CODEC 739

ILMOITUS

Lähettiläs:	Puheenjohtajavaltio
Vastaanottaja:	Pysyvien edustajien komitea / Neuvosto
Asia:	Ehdotus EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON asetukseksi puitteiden vahvistamisesta kriittisten raaka-aineiden turvatun ja kestävän tarjonnan varmistamiseksi ja asetusten (EU) 168/2013, (EU) 2018/858, 2018/1724 ja (EU) 2019/1020 muuttamisesta - Periaatekeskustelu

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena puheenjohtajavaltion ilmoitus aiheesta ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi puitteiden vahvistamisesta kriittisten raaka-aineiden turvatun ja kestävän tarjonnan varmistamiseksi ja asetusten (EU) 168/2013, (EU) 2018/858, 2018/1724 ja (EU) 2019/1020 muuttamisesta” kilpailukykyneuvostossa 22. toukokuuta 2023 käytävää periaatekeskustelua varten.

**Puheenjohtajavaltion ilmoitus kriittisiä raaka-aineita koskevasta säädöksestä
kilpailukykyneuvostossa 22. toukokuuta käytävää periaatekeskustelua varten**

EU haluaa olla ilmastoneutraali viimeistään vuonna 2050. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi EU:n on kehitettävä ja tuotettava monenlaisia nettonollateknologioita, jotka edellyttävät kriittisiä ja strategisia raaka-aineita. Kriittisiä ja strategisia raaka-aineita käytetään monien teollisuuden toimitusketjujen alkupäässä. Niitä tarvitaan paitsi vihreään ja digitaaliseen siirtymään myös EU:n pitkän aikavälin kilpailukykyyn parantamiseen sekä häiriönsietokykyimme ja turvallisuutemme ylläpitämiseen. Lisäksi nämä raaka-aineet ovat välttämättömiä strategisille aloille, kuten terveys-, avaruus- ja puolustusosalalle. Toimitusketjun häiriöillä voi olla merkittäviä kielteisiä seurauksia EU:n teollisuuden ja turvallisuuden sekä EU:n poliittisten tavoitteiden saavuttamisen kannalta.

Kriittisten raaka-aineiden kysyntä on suurempaa kuin koskaan. Kun otetaan huomioon valtavat maailmanlaajuiset investoinnit puhtaaseen teknologiaan, digitalisaatio ja Venäjän Ukrainaan tekemän hyökkäyksen johdosta kasvaneet puolustustarpeet, kysynnän odotetaan kasvavan entisestään tulevana vuosina. Mineraalien maailmanlaajuinen kokonaiskysyntä vähintään kaksinkertaistuu ja jopa nelinkertaistuu seuraavien 20 vuoden aikana, ja litiumin kaltaisten akkuihin käytettävien raaka-aineiden kysyntä kasvaa 42-kertaiseksi nykytasoon verrattuna. Lisäksi neodyymin, dysprosiumin ja praseodyymin kaltaisten harvinaisten maametallien kysynnän arvioidaan kasvavan noin 250 prosenttia vuosina 2020–2030. Näitä harvinaisia maametalleja tarvitaan, kun valmistetaan kestopagneetteja, joita puolestaan käytetään esimerkiksi tuuliturbiineissa ja sähköajoneuvoissa.

EU on nykyään erittäin riippuvainen kriittisten raaka-aineiden tuonnista. Kriittisten raaka-aineiden maailmanlaajuinen tuotanto on keskittynyt vahvasti muutamaankin maahan. EU on erittäin riippuvainen Kiinasta (yli 90 prosenttia) esimerkiksi kevyiden ja raskaiden harvinaisten maametallien, galliumin ja magnesiumin osalta. Lisäksi Kiinasta tuleva tuonti kattaa 98 prosenttia EU:n kestopagneettikysynnästä. EU on myös erittäin riippuvainen muutamista maista raaka-aineiden käsittelyn ja jalostuksen osalta. Esimerkiksi Kiinan hallinnassa on 56 prosenttia jalostetun litiumin ja 58 prosenttia jalostetun mangaanin maailmanlaajuisesta kapasiteetista. Aikuissa käytettävästä koko maailman koboltista 63 prosenttia louhitaan Kongon demokraattisessa tasavallassa ja 60 prosenttia jalostetaan Kiinassa. Etelä-Afrikka toimittaa 71 prosenttia EU:n platinaryhmän metallien tarpeesta, ja Turkki vastaa 98 prosentista boraatin toimituksista EU:hun. Jotkin näistä maista eivät jaa eurooppalaisia arvoja tai noudata eurooppalaisia ympäristö-, yhteiskunta- ja hallintotapaneormeja. Tämä korostaa tarvetta etsiä erilaisia yhteistyömuotoja ja vahvistaa EU:n kauppasuhteita luotettavien kumppanien kanssa esimerkiksi vapaakauppasopimusten tai strategisten kumppanuuksien avulla.

Kriittisistä raaka-aineista on tullut pelinappula geopolittisessä pelissä, jossa EU:lla on oltava vahva asema. On selvää, että kriittisten raaka-aineiden lähteitä on monipuolistettava ja toimitusvarmuus varmistettava EU:n teollisuuden hyödyksi ja sen takaamiseksi, että EU pystyy täyttämään ilmasto- ja digitaaliset tavoitteensa sekä puolustustarpeensa. Tätä varten EU:n on keskityttävä paitsi monipuolistamaan tuontiaan myös vahvistamaan omaa kapasiteettiaan kriittisten raaka-aineiden louhinnan, jalostuksen ja kierrätyksen alalla.

Vaikka EU:lla on suuria esiintymiä ja toiminnassa olevia kaivoksia, se on pieni toimija kriittisten ja strategisten raaka-aineiden louhinnan, jalostuksen ja kierrätyksen alalla. Monien raaka-aineiden kierrätysaste on alle yhden prosentin. EU:lla on geologista potentiaalia, mutta yleisesti ottaen Euroopassa ei ole juurikaan harjoitettu etsintää monista eri syistä, joista yksi on suuri sääntelytaakka. Esimerkiksi vain noin kaksi prosenttia maailmanlaajuisista etsintäinvestoinneista suuntautuu EU:n jäsenvaltioihin. Tällä alalla on hyödyntämätöntä potentiaalia. Vuodesta 2018 lähtien Euroopan komissio on yhdessä jäsenvaltioiden edustajien (EU:n raaka-aineiden saatavuutta käsittelevän ryhmän jäsenten) kanssa kerännyt tietoa kriittisiä raaka-aineita koskevista hankkeista. Tällä hetkellä tietokanta sisältää 22 maan varannot ja resurssit 26 kriittisen raaka-aineen ja seitsemän muun raaka-aineen osalta. EU:n louhintahankkeiden käynnistämisen suurin pullonkaula on pitkät, hajanaiset ja epävarmat lupamenettelyt. Investointien esteinä ovat lisäksi mineraalivarojen riittämätön etsintä Euroopassa, epäjohtonmukaisuudet ympäristötoimenpiteiden ja investointeja edistävien toimenpiteiden välillä sekä se, että kaivostoiminta ei juurikaan saa tuekseen julkista hyväksyntää.

Näiden kysymysten ratkaisemiseksi ja kriittisten raaka-aineiden turvatun, monipuolisen ja kestävä tarjonnan varmistamiseksi EU:ssa Euroopan komissio esitti 16. maaliskuuta tiedonannon ja asetuksen kriittisistä raaka-aineista. Tiedonannossa käsitellään laajalti ulkopolitiikkaa, kun taas asetuksessa tarkastellaan sisämarkkinoita ja teollisuutta.

Kriittisiä raaka-aineita koskeva asetus perustuu neljään pilariin. Ensinnäkin siinä ehdotetaan kriittisten raaka-aineiden luettelon ja uuden strategisten raaka-aineiden luettelon sisällyttämistä asetuksen puitteisiin ja siten niiden kodifiointia lainsäädäntöön. Samalla asetuksessa ehdotetaan vertailuarvoja, joilla parannetaan kriittisten raaka-aineiden louhinta-, jalostus- ja kierrätyskapasiteettia EU:ssa ja ohjataan monipuolistamistoimia. Toisekseen asetuksessa ehdotetaan uusia toimenpiteitä Euroopan kriittisten raaka-aineiden kapasiteetin vahvistamiseksi koko arvoketjun pituudelta. Niihin kuuluvat esimerkiksi uudet puitteet sellaisten strategisten hankkeiden valitsemiseksi ja toteuttamiseksi, jotka voivat hyötyä yksinkertaistetusta lupamenettelystä. Asetuksessa myös asetetaan kansallisia vaatimuksia etsintäohjelmien kehittämiseksi Euroopassa. Lisäksi jäsenvaltioiden on perustettava keskitetty palvelupiste, joka vastaa kaikkien kriittisiä raaka-aineita koskevien hankkeiden kaikista asiaankuuluvista lupa-asioista. Asetuksessa ehdotetaan myös toimenpiteitä, joilla lisätään kriittisten raaka-aineiden kierrätystä ja talteenottoa Euroopan kapasiteetin turvaamiseksi. Kolmanneksi asetuksessa säädetään toimista, joilla parannetaan EU:n valmiutta ja lievennetään toimitusriskejä. Lisäksi asetuksella perustetaan yhteisenä hallintorakenteena toimikunta, joka neuvoo ja koordinoi asetuksessa säädettyjen toimenpiteiden toteuttamista ja keskustelee EU:n strategisista kumppanuuksista kolmansien maiden kanssa.

Eräs kaivosteollisuuden haasteista on se tosiseikka, että kallioperäisten esiintymien sijainnin määrittävät geologiset prosessit, minkä vuoksi mineraaliesiintymiä ei samalla tavalla voida siirtää muualle kuin muuta teollista toimintaa. Uuden kaivoksen ehdottamiseen tai etsinnän suorittamiseen liittyy aina kilpailevia etuja. Jotta asetuksella kriittisistä raaka-aineista saavutettaisiin tavoitteet, siinä on luotava asianmukainen tasapaino erilaisten, toisinaan keskenään ristiriitaisten intressien välille. Näin voidaan lisätä EU:n tuotantoa ja samalla noudattaa tiukkoja ympäristönormeja. Yhtä tärkeää on lieventää mahdollisia ympäristöä ja yhteiskuntaa koskevia haittavaikutuksia kolmansissa maissa toteutettavissa hankkeissa.

Ministereitä pyydetään keskustelemaan seuraavista kysymyksistä:

- Ovatko kriittisiä raaka-aineita koskevassa asetuksessa ehdotetut toimenpiteet riittäviä, jotta saavutetaan komission asettama tavoite EU:n louhinta-, jalostus- ja kierrätyskapasiteetin vahvistamisesta?
 - Voidaanko komission ehdotuksella luoda asianmukainen tasapaino kilpailevien etujen – joita ovat esimerkiksi ympäristönormien noudattaminen sekä tarve lisätä kriittisten ja strategisten raaka-aineiden louhintaa, jalostusta ja kierrätystä EU:ssa – välille?
 - Miten voidaan lisätä kaivostoiminnan yhteiskunnallista hyväksyntää EU:n jäsenvaltioissa?
-